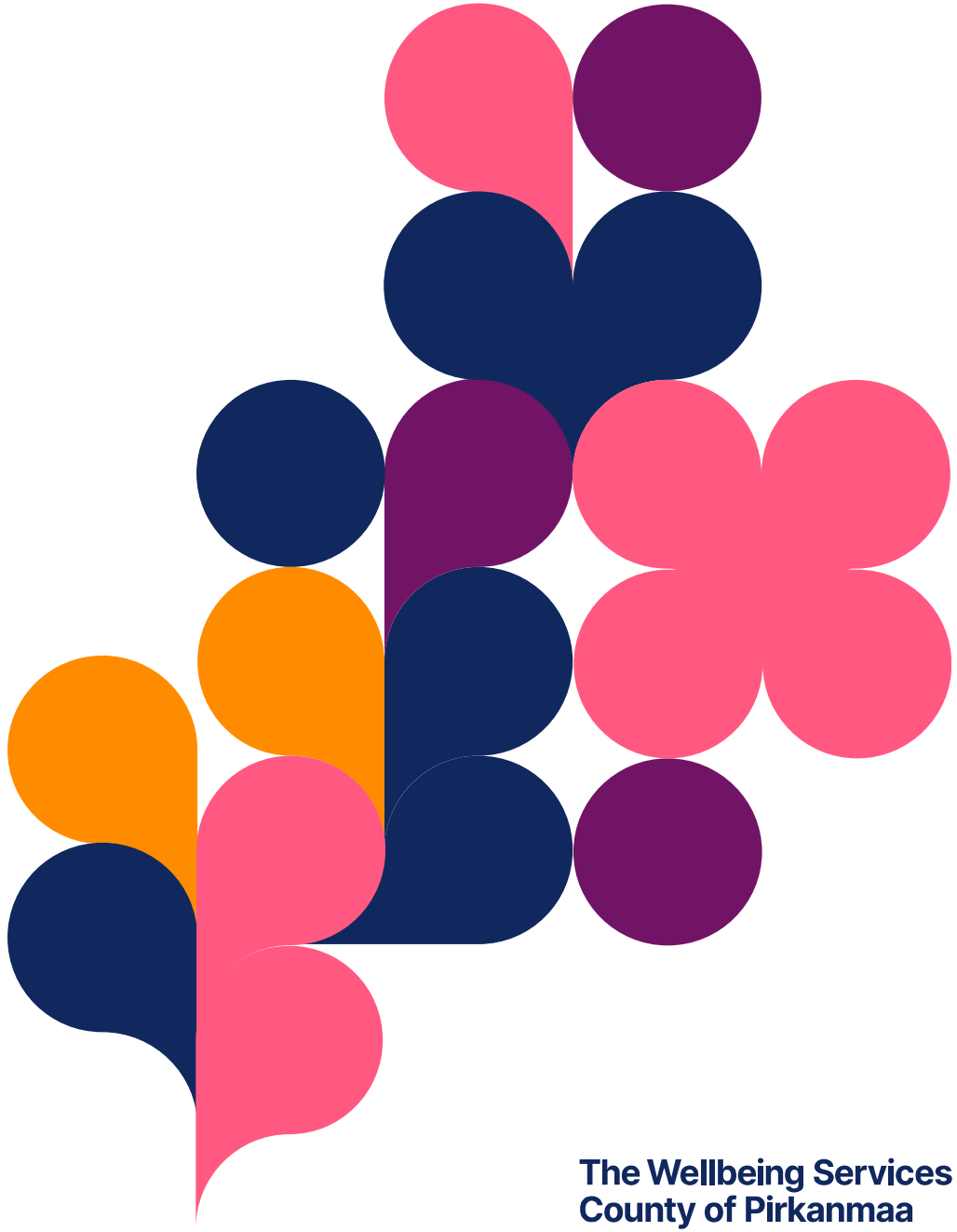
Helikopterilentokenttien ohjeistuksen muutokset – suuntaviivat hyvinvointialueille

huoltopäällikkö Jouni Lintula, Pirkanmaan hyvinvointialue

The Wellbeing Services
County of Pirkanmaa

AGA M2-1 Määräys 19.3.2024 korvasi vuoden 1998 AGA M2-1 ja AGA M2-2 määräykset

- Uusi määräys on tullut voimaan 26.3.2024 ja osan määräyksistä voimaantuloaika on 1.1.2025 ja automaattisen sammutusjärjestelmän osalta 1.5.2026 alkaen.
- Määräyksen on antanut liikenneministeriön alainen Traficom, määräyksen vaikutukset ja investointitarpeet kohdistuvat valtionvarainministeriön alaisille hyvinvointialueille ja lääkärihelikopteritoiminnan operaattorina toimiva FinnHEMS on sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudessa.
- Asiasta pidettiin kokous STM:n, Traficom:n, FinnHEMS:n ja hyvinvointialueiden helikopterilentopaikkojen päälliköiden kanssa 31.10.2024. Kokouksen jälkeen on tehty kaikille sairaaloiden helikopterilentopaikoille uuden määräyksen osalta riskiarviointi. Tämän työn on tehnyt Codeax Oy.
- Traficom pyysi lausuntoa uusien määräyksien osalta (mahdollisesti siirtymäaikaa määräyksen aikatauluihin) 28.11.2024 ja vastaus pyydettiin 4.12.2024. Näiden vastausten osalta Traficomilta taisi tulle kaikille helikopterilentopaikoille sama vastaus 20.12.2024, missä todettiin, että pyydettyä lisäaikaa ei anneta, vaan asiasta pidetään Teams kokous 28.1.2025. Kokous pidettiin, missä olivat läsnä hyvinvointialueet, Traficom sekä FinnHEMS. Kokouksen materiaali toimitettiin sähköpostilla 5.2.2025.
- Helikopterilentopaikkojen osalta on Codeax Oy tehnyt uuden AGA M2-1 määräyksen mukaisen ”tarkastuslistan” koskien kaikkia heilikopterikenttiä ja listat ovat toimitettu helikopterikenttien päälliköille.

Jatkoa

- Helikopterilentopaikkojen pitäjille ja päälliköille on Aii Airspace Design pitänyt kaksi samansisältöistä koulutusta maalis- huhtikuussa 2025. Koulutuksessa käytiin läpi helikopterilentopaikan sääntelyä, lentopaikan pitäjän ja päällikön rooleja ja vastuita sekä helikopterilentopaikkaan liittyviä tehtäviä.
- STM:n, Traficom:n, FinnHEMS:n ja hyvinvointialueiden helikopterilentopaikkojen päälliköiden kanssa pidettiin seurantakokous syksyn 2024 kokoukselle 26.5.2025. Kokouksessa tuli esiin Tarficomin ja FinnHEMS:n puolelta selkeä toive siitä, että mikäli helikopterilentopaikoille haetaan lisä/siirtymäaikaa uuden määräyksen aikatauluun, olisi Traficomin 5.2.2025 toimittama excel tarkastuslista hyvä työkalu asioiden esittämiseen.
- Kokouksessa sovittiin seurantakokous 13.10.2025.

Uuden AGA M2-1määräyksen aiheuttamat muutostarpeet:

- Ilmailutietoja koskevat vaatimukset
  - Helikopterilentopaikkojen olemassa olevien tietojen eheys, alkuperä ja validointi tulee varmistaa
  - Helikopterilentopaikkojen tulee tehdä tiedontoimittamissopimus Fintraffic AIS:n kanssa
  - Fintraffic AIS edellyttää AIS-yhteyshenkilöltä oman koulutuksen suorittamista
- Aiempaan määräykseen nähden huomattavasti yksityiskohtaisemmat tekniset vaatimukset
  - TLOF, FATO
  - turvallisuusalue, esteympäristö, merkinnät ja valaisimet jne.
- Pelastustoiminta
  - Pelastusohjeistus, automaattinen sammutusjärjestelmä, hätäpoistumistie
  - Riskiarvio, pelastussuunnitelma ja varusteet

Jatkoa

- Lentopaikan pitäjä ja päällikkö
  - Roolien selventäminen määräyksessä, vaikka monella helikopterilentopaikalla roolit voivat olla lähes samat
  - Lentopaikan pitäjän on seurattava lähiympäristön estetilannetta sekä arvioitava uusien rakennusten ja rakennelmien vaikutusta lentopaikkansa lentoturvallisuuteen ja käytettävyyteen.
  - Lentopaikan päällikkö huolehtii lentopaikan pitäjän edustajana lentopaikan toiminnoista, kunnossapidosta ja järjestelyistä sekä toimii yhteyshenkilönä Liikenne- ja viestintävirastolle ja ilmailijoille.

Suunnitelmat AGA M2-1 määräysten osalta Tays Keskussairaalan helikopterilentopaikalle

- Automaattisen sammutusjärjestelmän ja sammutusjätevesien keruujärjestelmän suunnittelu 2025 ja toteutus 2026
- Pelastussuunnitelman päivitys ja helikopteria vastaanottavan henkilökunnan ”perehdytyskoulutus”, jotta osaavat toimia mahdollisessa onnettomuustilanteessa helikopterilentopaikalla
- PinS mittarilentojärjestelmän käyttöönottosuunnitelman laadinta 2025
- Tarve saada käytännön työkaluksi helikopterilentopaikalle oma esteympäristön mallinnus peruskarttaan ”1 km säteellä”, minkä sisäpuolelle osuvat estepinnat pitää huomioida lähialueen rakentamisessa

Tulevaisuuden näkymiä koskien helikopterilentopaikkoja

STM:n julkaisu 2025:6 Lääkärihelikopteritoiminta 2030- luvulle, Esitys valtion lääkärihelikopteritoiminnan strategiaksi

- STM:n on tehnyt julkaisun 2025:6 Lääkärihelikopteritoiminta 2030- luvulle, Esitys valtion lääkärihelikopteritoiminnan strategiaksi, Lääkärihelikopteritoiminta 2030-luvulle : Esitys valtion lääkärihelikopteritoiminnan strategiaksi
- Sieltä pari nostoa, mitkä saattavat vaikuttavat helikopterilentopaikkojen toimintaan:
- Helikopteriuusintoja tehtäessä tullaan jatkossa todennäköisesti hankkimaan ”H145 kopteriluokan koneita” ja niillä korvataan nykyiset EC 135 ja H 145 koneet. Tämä voi aiheuttaa jollakin kentillä laskeutumisalustojen tarkastelua ja muutoksia laskeutumisalustoihin.
- Lentotoimintaa tullaan kehittämään siten, että jatkossa huonoilla sääolosuhteilla ei olisi niin suurta vaikutusta sairaaloiden helikopterilentopaikoille laskeutumiseen. Vuonna 2025 tehdään jo joidenkin helikopterilentopaikkojen osalta suunnitelmat ja käyttöönotot Pin-S (Point in Space) lentomenetelmästä.
- Jatkossa nousee esille tarve kehittää potilassiirtotoimintaa sairaaloiden välillä, mikä tarkoittaa lentojen lisääntymistä sairaaloiden helikopterilentopaikoilla. Strategian mukaan olisi myös tarvetta lisätä helikopterilentopaikkoja sellaisille sairaaloille, missä ei tällä hetkellä ole helikopterilentopaikkaa.

Toinen tulevaisuuteen liittyvä asia on ilmailulain päivitys, ilmeisesti uusi laki astuu voimaan 1.9.2025.

- ”Ilmailulakiin lisättäisiin lisäksi säännökset työnantajan oikeudesta velvoittaa sen palveluksessa oleva ilma-aluksen miehistöön kuuluva työntekijä tai lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää maaorganisaatiossa suorittava työntekijä puhalluskokeeseen sen selvittämiseksi, onko työntekijä alkoholin vaikutuksen alaisena työajalla tai välittömästi ennen työajan alkua.”

→ Ilmeisesti tuo raittiusperiaate voi ulottua myös helikopteria vastaanottavaan henkilökuntaan sairaalan helikopterikentillä.

- ”Ilmailulain lentoestelupaa koskeva sääntely muuttui 1.10.2023. Uuden sääntelyn soveltamisen aikana on ilmennyt sääntelyn täsmennystarpeita. Lentoestelupaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavan uudelleen siten, että lentoestelupahakemukseen tulisi liittää Suomessa toimivien lentomenetelmäsuunnittelijoiden ja asianosaisen lentopaikan pitäjän selvitykset haetun esteen vaikutuksista. Lisäksi säädettäisiin, että selvityksistä voitaisiin periä kohtuullinen korvaus. Voimassa olevan lain mukaan luvanhakijan ei tarvitse liittää lupahakemukseen selvityksiä, vaan Liikenne- ja viestintävirasto hankkii tarvittavat selvitykset lupakäsittelyn aikana. Selvitysten laatijat eivät nykyisellään voi periä selvityksistä korvausta.”

→ Ilmeisesti käytäntö tulee muuttumaan siten, että Traficomin pyytämään lentoestelupalausuntoon pyytää lentopaikan pitäjä ensin lausunnon lentomenetelmäsuunnittelijalta ja toimittaa sen sitten oman selvityksen mukana Traficomille lentoestelupaa varten.